

2. ULUSLARARASI BANGLADEŞ NURSİ KONFERANSI-2019

Faruk SOYLU*

“2. Uluslararası Bangladeş Nursi Konferansı”, İstanbul İlim ve Kültür Vakfı ve Bangladeş Kushtia İslam Üniversitesi işbirliğiyle 28-29 Ocak tarihlerinde Bangladeş’in Kushtia şehrinde gerçekleştirildi. Konferansın konusu, “Risale-i Nur Perspektifinden Global Barış ve Uyum”du.

Konferansın açılışına 1000’i aşkın akademisyen, araştırmacı, din adamı ve öğrenci katıldı. Açılışından kapanışına kadar konferansı Bangladeş’ten Diyanet İşleri Başkanı, Üniversiteler Hibe Kurulu Başkanı ve Kushtia İslam Üniversitesi Rektörü; Ürdün’den Dr. Mamoun Jarrar, Kral Fahd Üniversitesi’nden Dr. Harun Pirim, Türkiye’den Risale-i Nurların Arapça mütercimi İhsan Kasım Salih, Üsküdar Üniversitesinden Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç, Sait Özadalı ve İstanbul İlim ve Kültür Vakfı’nı temsil eden bir heyet takip etti. Ayrıca konferansa akademi ve diyanet camiasından çok sayıda bilim adamının katılımı ve mülkî ve idarî makamlardan önemli kişilerin sempozyumu izlemesi toplantıya atfedilen önemi göstermekteydi.

Türkiye’den kari’ İbrahim Hoca’nın Kur’an-ı Kerim tilavetinin ve Bangladeş ve Türkiye milli marşlarının çalınmasının ardından konferansın açılış konuşmalarına geçildi.

Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç, yaptığı açılış konuşmasında, Bediüzzaman Said Nursi’nin cehaletin tedavisi için yaptığı

---

* Emekli Dr.Öğr.Üyesi, f_soylu@yahoo.com

Geliş Tarihi: 30.12.2019

Kabul tarihi: 30.12.2019

ORCID : 0000-0002-0262-2589

çağrılara yer verirken “Nursi, İslam dünyasının ana problemlerinin cehalet, fakirlik ve ihtilaf olduğunu ve bizim bunlarla hem dini eğitimle, hem de fen eğitimiyle baş etmemiz gerektiğini ileri sürüyor.” açıklamasında bulundu. Bu konuyla ilgili olarak Bangladeş Üniversiteler Hibe Kurulu (University Grants Commission) Başkanı Prof. Abdul Mannan “İnsanlık için tek bir kötülük var; o da cehalet. İnsanlığın paylaşması gerekli olan tek bir iyilik vardır; o da bilgidir” diyen Sokrat gibi, Nursi de en büyük meselenin cehalet olduğunu ve bilginin değişim için gerekli yol olduğunu söyler. Nursi Kur’an’ın hikmetini ve materyalist felsefeyi karşılaştırır ve Kur’an kuvvet yerine hakkı, çatışma yerine karşılıklı yardımlaşmayı tesis eder” dedi.

Kushtia İslam Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Md. Harunur Rashid Askari, konuşmasında bu iki günlük uluslararası konferansın entelektüel görüş alışverişlerini ve tarafların bilgi düzeyini arttırmalarını sağlamayı hedeflediğini belirtti. Ayrıca konferansın İslam ümmetini ve Bangladeşlileri, global barış ve uyumun gerçekleşmesinde katkıda bulunmaya teşvik edeceğine inandığını ifade eden Prof. Dr. Askari, bu konferansın İslam Üniversitesi’nin tarihinde, dünyada barış ve uyumu sağlamada gösterdiği bu teşebbüsünden dolayı bir köşe taşı olacağını da söyledi.

Prof. Dr. Askari, konuşmasında “Nursi’nin beni en çok cezbeden yanı; İslam ile ilgili hürriyetçi bir tutum geliştirmesidir. İslam dar kalıplarla ele alınmamalıdır. Dünyevi ve İslami İlimlerin birlikteliği ancak insanlığa doğru yolu gösterebilir” tespitinde bulundu. Kushtia İslam Üniversitesi Rektör yardımcısı olan Prof. Dr. M. Shahinoor Rahman konuşmasında “Nursi kardeşliğe inanırdı ve küresel anlamda barış ve uyuma büyük katkıda bulundu” sözlerine yer verdi. Kushtia İslam Üniversitesi İlâhiyat ve İslami İlimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. A.F.M Akber Hossain ise yaptığı konuşmada

“Nursi, Türkiye misalinde olduğu gibi, barış içinde yaşayan modern bir ülkenin ve milletin oluşumuna katkıda bulundu” şeklinde yorumladı.

İki gün sürecek olan konferansta oturumlar, İngilizce ve Arapça olarak iki ayrı salonda devam etti. İngilizce ilk oturum, Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç’in “Risale-i Nur’da Düşünme Yolları: Bilgi ve Müsbet Hareket” konulu sunumu ile ve Arapça ilk oturum ise İhsan Kasım Salihi’nin “İslam Birliği için Nursi’nin Çabaları” konulu sunumu ile öğleden sonra başladı.

Bangladeş’in içinden ve komşu ülkelerden tebliğ sunmak üzere başvuran çok sayıda ilim adamı, alim ve araştırmacının kabul edilen tebliğlerinden 56 tanesi İngilizce ve 27 tanesi Arapça idi.

İki gün boyunca devam eden oturumlarda ele alınan tebliğ konularının başlıcaları şöyle sıralanabilir:

Nursi’nin eğitim felsefesi; Risale-i Nur ve ihlas; İslam ümmetinin dertleri ve Nursi’nin sunduğu çözümler; Nursi’nin eğitim felsefesinin Bangladeş eğitim sistemini ilgilendiren yönleri; Modern ve dini eğitimin birbirine entegre edilmesinde Nursi’nin görüşleri; Nursi’ye göre tebliğ faaliyetlerinin mahiyeti; Nursi’ye göre insan haklarına dayalı gelişme; Risale-i Nur çerçevesinde sürdürülebilir bir gelecekte eğitimin rolü; Risale-i Nura göre İslami bir eğitimin yaygınlaşması nasıl olmalı; Nursi’nin eserlerinde farklılık içinde cihanşümul bir kardeşlik ve birliğin sağlanması; Nursi’ye göre azınlık hakları; Dini barış ve uyumun sağlanmasında toleransın rolü; Bangladeş’te çok kültürlülük içinde birlik ve uyumun sağlanması; Nursi’ye göre farklı din mensuplarıyla birlikte yaşama; Nursi’ye göre doğru İslamiyet modeli; Barış ve huzurun sağlanmasında manevi gelişmenin önemi; Maddeciliğe karşı Nursi’nin duruşu.

Bunlara benzer pek çok konuda Bediüzzaman Said Nursi'nin görüşleri ele alındı ve Risale-i Nur çerçevesinde değerlendirmeler yapıldı.

Konferansın kapanış oturumunda konuşan Hindistan Calcutta Üniversitesinden Prof. Dr. M. Isharat Ali Mollah, yaptığı konuşmasında “Said Nursi’yi ve Risale-i Nur’u daha iyi anlamak için karşılaştırmalı çalışmalar yapılmalı.” sözleriyle konferansın önemine dikkat çekti.

İİKV’den katılan ve Kral Fahd Üniversitesi'nde görev yapan Dr. Harun Pirim ise “Risale-i Nur bizi Kuran’ın iklimine götürüyor, Kur’an’ın hazinelerini açmak için bir anahtar vazifesi görüyor” ifadelerini kullandı.

Bangladeş Diyanet İşleri Başkanı Shamim Mohammad Afzal “Said Nursi Mevlana Celaleddin gibi büyük bir İslam âlimidir” dedi ve Bediüzzaman Said Nursi'nin Risale-i Nur’da anlattığı hakikatler hakkında “Said Nursi'nin üzerinde durduğu gibi bir Müslüman bozulursa, âlemi fesada uğratacak derekeye iner.” tespitinde bulundu ve şu sözlerine şöyle devam etti: “Said Nursi'nin eğitim metodunda önemli bir nokta Arapçanın yanında Türkçeye yer verilmesi gerektiğini söylediği gibi bizde dini eğitimde Arapçanın yanında Bengalceye de dini eğitimde yer vermeliyiz.”

Kushtia İslam Üniversitesi'nin Rektörü Prof. Dr. Md. Harun Rashid Askari ise kapanış konuşmasında konferansı değerlendirirken “İstanbul birçok medeniyetine ev sahipliği yapmış. Biz, İstanbul İlim ve Kültür Vakfı ile global barışa katkı sağlamak adına daha çok işbirliği yapmak istiyoruz.” açıklamasında bulundu ve “Said Nursi'nin bilim ve teknoloji ile ilgili yaptığı vurguları öğrenmek çok mühim. Bölgemizde yapılacak böyle konferanslarla, Müslümanlar’da pozitif bakış açıları uyanacaktır” dedi.

“Bize Üstad Said Nursinin emaneti olan Risale-i Nurları bu konferansın vesilesiyle sizlere ulaştırmanın mesruriyeti içindeyiz.” sözleriyle memnuniyetini ifade eden İİKV’den Said Özadalı, konuşmasını Bangladeşli katılımcılara hitaben “Risale-i Nur’ları okuyup, istifade etmenizi temenni ediyorum.” sözleriyle noktaladı.

Yine İİKV’den Dr. Mamoun Jarrar, kapanış konuşmasına bu faaliyetin gerçekleşmesinde katkısı olan herkese teşekkür ederek başladı. Bu konferansın sayesinde, gerek katılanlar için gerek dinleyiciler için Risale-i Nuru yakından tanıma fırsatı bulduklarını ve Bangladeş'e gelmelerinin asıl amacının “Allah’ın rızasını kazanmak” olduğunu söyledi.

Konferans sonunda Diyanet İşleri Başkanı’na, Üniversite Rektörü’ne ve İlahiyat Fakültesi Dekanına İİKV’nin hediyeleri takdim edildi. Ayrıca İslam Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin Kütüphanesi’ne de birer adet İngilizce ve Arapça Risale-i Nur Külliyyatı hediye edildi. Ayrıca konferansta sunulan tebliğlerinden oluşan bir kitabın Dakka Üniversitesi tarafından yayınlanacağı dile getirildi.

Bangladeşli ilim adamlarının, ulemanın ve yöneticilerin Türkiye’den giden ilmi delegasyona gösterdiği ilgi ve yakınlık fevkalade bulundu. Bu alaka aynı zamanda ilim adamlarının şahsında ülkemize gösterilen sevgi ve yakınlığın da göstergesi olduğu anlaşılmaktaydı.

Konferansın ertesi günü İİKV heyeti Bangladeş’in Chittagong şehrine oradan da başkent Dakka’ya hareket etti ve iki gün boyunca çeşitli medrese ve eğitim kurumlarına ziyaretler ve görüşmeler gerçekleştirildi. Programların sonunda medrese müderrislerine ve talebelere Bengalce Risaleler hediye edildi.

1 Şubat 2019’da Dakka şehrinde bulunan önemli İslami medreselerin müderris ve idarecilerinin ve İmam Hatiplerin

iştirak ettiği bir program yapıldı. Programın ev sahipliğini yapan Ubaidur Rahman Khan Nadvi, program sonunda konuşmasında şu ifadelere yer verdi: “Türkiye’deki muvaffakiyetin arkasında Said Nursi’nin fikirlerinin olduğunu düşünüyoruz. Nursi’nin fikirlerinin bizim ülkemizdeki hastalıklara da deva olmasını temenni ediyoruz.”

Konferans esnasında ve sonrasında Bangladeş basınında konferans ile ilgili olarak pek çok haber yayımlandı. 29 Ocak 2019 tarihli Bangladesh Post, Daily Industry, The Asian Age ve Daily Sun gazeteleri tam sayfa veya yarımşar sayfa yer ayırarak konferans hakkında teferruatlı bilgiler neşrettiler ve katılımcıların konuşmalarından alıntılar yaptılar.

İstanbul İlim ve Kültür Vakfı'nın Bangladeş Kushtia İslam Üniversitesi ile birlikte düzenlediği “2. Uluslararası Bangladeş Nursi Konferansı”ndan iki hafta sonra Düzenleme Komitesi, Diyanet İşleri Başkanlığına ve sorumlu Devlet Bakanına ziyaretler yaptı. Görüşmeler çok müsbet geçti. Bangladeş Diyanet İşleri Başkanı Shamim Mohammad Afzal Risale-i Nur’ların tamamını Bengalce dilinde basacaklarının müjdesini verdi. Bangladeş Diyanet İşleri Başkanı, konferanstan sonraki günlerde kendisini ziyaret eden Bangladeşli Nur Talebelerine, Risale-i Nur külliyyatından tercüme edilen bütün kitapları basmaya karar verdiğini söyledi. Evvelce basılan Hastalar Risalesinin tekrar basımına ve onun yanında Küçük sözler, Haşir Risalesi ve Uhuvvet ile İhlas risalelerinin de basımını karar verdi. Bunun için Dakka Üniversitesinden bu eserleri inceleyecek 3 kişilik bir heyet belirlendi ve bu heyet olumlu rapor hazırlayıp diyanete verdi.

Bangladeş’te gerçekleşen konferansının bir meyvesi olarak böyle bir müjdeyi almak, İstanbul İlim ve Kültür Vakfı için de sevindirici bir haber oldu. Latif bir tevafuk ile; İİKV’den Bangladeş’e konferans için giden hocalar, konferans öncesinde

Bangladeş'te yaşayan emekli Tuğgeneral Tebarek Beyi ziyaret etmişlerdi. 1990'lı yıllarda Risale-i Nurlarla Ankara'da askeri ateşe olduğu yıllarda tanışan Tebarek Bey, Risale-i Nurları Bengalceye ilk tercüme çalışmasını başlatan kişiydi. İhlas ve Uhuvvet Risalelerini çevirerek o yıllarda neşrini sağlamıştı. O zamanlar zor şartlar altında neşredilen Risale-i Nur'lar, şimdi Diyanet İşleri Başkanlığı'nın arzu ve isteğiyle basılacaktı.

Bu konferanstan yaklaşık 10 ay sonra İstanbul'a gelerek İİKV'yi ziyaret eden Bangladeş Kushtia İslam Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Harun-ur Reşid Askari bu ziyaret esnasında yaptığı konuşmada Bediüzzaman Said Nursi'ye Risale-i Nurlara olan hayranlık ve takdirini dile şöyle dile getirdi: “Bediüzzaman Said Nursi, oldukça uzun sayılan hayatını İslam davasına ve Kur'an hakikatlerine adanmış sıra dışı bir insandı. ... Altı bin sayfayı aşkın eserleri ile Kur'an-ı Kerim'i tefsir eden ve gerçek İslam'ın ne olduğunu anlatan Bediüzzaman Said Nursi'nin Aristo, Eflatun gibi tarihteki büyük düşünürlerin ve İmam-ı Gazali gibi alimlerin ölçeğinde bir mütefekkir olduğunu görüyoruz.”

“Onun eserleri olan Risale-i Nur, İslam'ı seven ve hayatında gerçek anlamda uygulamak isteyen kimselerin mutlaka okuması gereken bir eserdir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu kritik dönemde İslam anlayışında yeni fikirler ortaya çıkar. Bu hassas dönemde Bediüzzaman Said Nursi yazdığı eserlerle doğru İslam'ı nasıl anlamamız gerektiğini ortaya koymuştur. Bu eserler aynı zamanda İslami eğitime yepyeni bir metodoloji ve yaklaşım da getirmiştir. İslam'ı bilime karşı göstermeye çalışanların aksine Bediüzzaman İslam'ın bilimle uyum içinde olduğunu ve İslam'ın akıl ve mantıkla değerlendirilebileceğini ve İslami hakikatler ile bilimsel doğrular arasında fark olmadığını ifade etmektedir.”

Rektör Prof. Dr. Askari ayrıca İslami ilimler ve eğitimi alanlarında araştırma yapmak için Üniversitesi ile İstanbul İlim ve Kültür Vakfı arasında daha güzel iş birlikleri yapılmasını da talep etti.

Uluslararası Bangladeş Nursi Konferans serisinin ülkenin başka üniversitelerinde ve yeni tema ve konularla devam etmesini ve yeni Bangladeşli akademisyen ve araştırmacıların bu konferanslara katılımını temenni ederiz.